Wijkcommissies Tuinwijk en Noordgeest,
p/a Hoefijzer 31,
4613 AN Bergen op Zoom.
Wijkcommissie Noordgeest,
[redacted]

Wijkcommissie Tuinwijk,
[redacted]

Dorpsraad Halsteren,
[redacted]

Bergen op Zoom, 13 juni 2022

Aan de leden van de gemeenteraad Van Bergen op Zoom,
postbus 35,
4611 AR Bergen op Zoom.

Onderwerp: milieuwetgeving, handhaving, giftige uitstoot APM in Bergen op Zoom en **het onbedoeld voortbestaan van een hardnekkig misverstand.**

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het is met enige schroom, dat wij na korte tijd weer uw aandacht moeten vragen voor de problematiek van de giftige uitstoot door de schoorsteen van de asfaltcentrale APM. De wijkcommissies van Noordgeest, Tuinwijk en de dorpsraad van Halsteren voelen zich echter geroepen om een hardnekkig misverstand rond deze giftige uitstoot uit de weg te ruimen. Een politieke beoordeling is bovendien nodig omdat de problematiek (zie met name het punt minimalisatieverplichting) een bredere reikwijdte heeft, dan uitsluitende de asfaltcentrale APM.

Het uit de weg te ruimen misverstand

Het uit de weg te ruimen misverstand is dat alles wel in orde is als de concentraties van de zeer zorgwekkende stof benzeen op leefniveau onder de vastgestelde grenswaarde zijn.
Weliswaar is het belangrijk te weten dat omwonenden van deze asfaltcentrales op leefniveau niet aan aantoonbare schadelijke concentraties van benzeen worden blootgesteld, maar deze constatering is niet het einde van het verhaal, maar eerder het begin van een lange nog te lopen weg.
Het gaat ook om de grenswaardes van de emissies aan de schoorsteen van de APM en om de taakstelling aan de APM (moederbedrijf AsfaltNu) om deze concentraties tot nul te reduceren in het kader van de minimalisatieverplichting. Voor wat betreft deze laatste toetsingskaders is er het nodige mis, zowel op het gebied van naleving als op het vlak van toezicht op deze naleving door de APM na het verstrijken van de vijfjaarlijkse periode. Hierover later meer.
Aan dit alles ligt onze notie ten grondslag dat regels er niet voor niets zijn en de wet ook geldt voor grote bedrijven.

Belangrijkste problemen voor de omwonenden van asfaltcentrales

Het is nuttig stil te staan bij de grootste problemen die een aantal asfaltcentrales veroorzaakt.
Deze zijn:

1. Te hoge uitstoot van benzeen aan de schoorsteen.
2. Te hoge uitstoot van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) aan de schoorsteen.
3. Geur- en stankklachten.

We staan nu achtereenvolgens stil bij deze drie problematische aspecten van de APM.

1. **Benzeen boven de grenswaarde: Derde boete op rij.**
   De gemeente Bergen op Zoom is één van de gemeentes die als eerste zijn begonnen met een handhavingsprocedure voor benzeen, gemeten aan de schoorsteen. Daarvoor verdienen de gemeente en de omgevingsdienst waardering.
   Op 30 maart jl. werd voor de derde keer in het handhavingstraject (sinds 2018 werd voor de vierde keer} een overschrijding geconstateerd van de grenswaarde van benzeen, gemeten aan de schoorsteen, te weten: 2,5 mgr./Nm^3. Grenswaarde is 1 mgr./Nm^3. De procedure voor het innen van een boete van vijfduizend euro is inmiddels gestart. Kijken we naar de maatregelen die de APM heeft genomen in de verhittingstrommel, dan hebben die geen effect gehad op de benzeenuitstoot.

2. **Indicatieve meting naar PAK's met als resultaat: twaalf keer hoger dan de maximale grenswaarde.**
   In 2018 is er een keer aan de schoorsteen gemeten naar polycyclische aromatische koolwaterstoffen. Deze waren toen binnen de norm.
   Op advies van de GGD in Bergen op Zoom (brief 19-8-2021; info over PAK's is gewenst) en op aandringen van de wijkcommissies van Noordgeest en Tuinwijk is er op 30 maart 2022 aan de schoorsteen gemeten naar polycyclische aromatische koolwaterstoffen. Tijdens deze meting is er een technisch probleem opgetreden, waardoor niet de vereiste drie metingen konden worden verricht. Er is slechts één indicatieve meting naar PAK's verricht.
   Het totaal van PAK's kwam uit op 0.64 mgr/Nm^3. Dit is het **twaalfvoudige van de maximale grenswaarde**. De grenswaarde is 0.05 mgr/Nm^3. Voor het overgrote deel bestond het onderzochte materiaal uit naftaleen. Dit is een stof die verdacht wordt kankerverwekkend te zijn, en daarnaast ook nog andere toxische eigenschappen heeft. Deze stof staat op de lijst van zeer zorgwekkende stoffen, waarvan de overheid vindt dat deze uiteindelijk tot nul gereduceerd moeten worden.

   Verzoek aan de GGD van Bergen op Zoom
   Er is ons niets bekend over een immissieberekening op basis van bovengenoemde indicatieve meting. Het is ons nog niet bekend of er op basis van deze uitslag een toetsing heeft plaats gevonden aan het maximaal toelaatbare risico. Evenmin is ons bekend of er op basis van deze uitslag nog contact is geweest met de GGD. Hoewel wij niet de indruk hebben, dat de situatie alarmerend is, zijn we toch van oordeel dat deze laatste meting aandacht verdient van de GGD. Daarom hebben we onze vraag eigener beweging maar voorgelegd aan de GGD.

   Beoordelingsregel BRL 9320, een onbetrouwbaar diagnostisch instrument
   Zowel de APM als de gemeente klampen zich nog vast aan de zogenaamde beoordelingsregel BRL 9320. Deze regel houdt in, dat van een berg oud asfalt monsters genomen worden om het teergehalte te meten. Is het teergehalte beneden een bepaald afkappunt, dan hoeft er eigenlijk niet eens meer gemeten te worden aan de schoorsteen, omdat alles dan in orde zou zijn. Een dergelijk bedrijf krijgt dan een certificaat, een soort vrijwaringsbewijs.
   Zowel het KIWA als de staatssecretaris van I en W, ressorterend onder het ministerie van I en W hebben deze beoordelingsregel in 2021 al afgeschoten. Zie hiervoor de bijlagen. In Nijmegen is men al aan het handhaven op metingen van PAK's aan de schoorsteen (daar werd een zeventienvoudige overschrijding geconstateerd).
   Overigens is inmiddels wel een nieuwe meting toegezegd door de gemeente.

3. **Geurklachten houden aan**
   Begin dit jaar zijn er weer tamelijk wat klachten geweest over geuroverlast. Destijds heeft de

GGD in een schriftelijk advies ook vastgelegd, dat geurklachten serieus te nemen zijn en oorzaak kunnen zijn van objectiveerbare gezondheidsklachten.

Metingen op leefniveau:
De metingen op leefniveau naar benzeen zijn onder de grenswaarde. Dat is prettig om te weten, maar niet genoeg en het kan zeker niet leiden tot de conclusie, dat het bedrijf alles al voor elkaar heeft.

Minimalisatieverplichting en vijfjaarlijkse informatieplicht
Sinds 2016 hebben bedrijven die zeer zorgwekkende stoffen uitstoten de verplichting deze stoffen gaandeweg te verminderen tot nul. In feite geeft de wetgever hierbij aan, dat deze stoffen helemaal niet thuis horen in de schoorstenen van bedrijven en in het milieu.
De bedrijven die deze stoffen uitstoten hebben de verplichting het bevoegde gezag iedere periode van vijfjaar te informeren over de inspanningen, die zij zich op dit gebied getroost hebben.
De vereisten voor deze informatie zijn te vinden onder: https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/zeer-zorgwekkende/stappenplan/ .
Na een waarschuwing, en pas na het verlopen van een begunstigingstermijn is de APM gekomen met een rapportage. Deze rapportage wordt gekenmerkt door gebreken. Zo is de registratie van metingen bijzonder pover. Een en ander wekt de indruk, dat het bedrijf pas in 2020 een klein beetje wakker is geworden. De gemeente zal hier ongetwijfeld nog op gaan reageren.

Gemeentes schreven bedrijven (nog) niet aan over hun verplichtingen; *koortsachtig overleg* met andere omgevingsdiensten over een beoordelingsprotocol.
Een voor omwonenden toch wel schokkende bevinding is te lezen is in het verslag van de hoorzitting van 11 april 2022 over een handhavingsverzoek van een jurist ten aanzien van deze minimalisatieverplichting van de APM.
Anders dan provincies hebben gemeentes bedrijven niet tijdig aangeschreven over hun verplichting om informatie te verschaffen over hun minimalisatie-inspanningen. Er is over een wet, die in 2016 werd ingevoerd nu koortsachtig overleg gevoerd hoe reductieprogramma's te beoordelen en wat een redelijke termijn was en is voor verder uitstel (zie hiervoor de website van de gemeente). "Men wil vooral zorgvuldig zijn." Voor wie geldt deze zorgvuldigheid? Voor de bedrijven? Voor de omwonenden?
Stel, dat brieven over auto's met een verlopen Apk-keuring anderhalf jaar in een bureaulade blijven liggen wat betekent dit dan voor de veiligheid van de overige weggebruikers? Deze bevinding gaat ver uit boven alleen de kwestie rond de APM. Zijn omgevingsdiensten voldoende toegerust om hun taken afdoende te verrichten? Vergelijk hierbij het rapport Van Aartsen, Rekenkamer-rapport: "Handhaven in het duister" en het rapport Berenschot, dat onder meer gaat over kwaliteitsborging.
Dit is niet alleen een probleem op landelijk niveau, want de problemen doen zich lokaal voor!
Een behoorlijk deel van Bergen op Zoom is woonachtig vlakbij een industriegebied en dus afhankelijk van een degelijke en tijdige handhavingspraktijk. Daarom jaagt het bovenstaande schrik aan.
Overigens was er tijdens het gesprek op 23 mei jl. (zie onder) bij de OMWB zeker bereidheid tot reflectie.

Kaderbrief OMWB 2022, uitgebracht in januari 2021, zie bijlage blz. 12 en 13
Begin 2021 zijn de gemeenten in het werkgebied van de OMWB geïnformeerd over hun verantwoordelijkheden om invulling te geven aan de minimalisatieverplichting voor ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) bij vergunningplichtige bedrijven, net zoals bij de provinciale bedrijven.
Welke acties heeft de gemeente Bergen op Zoom ondernomen naar aanleiding van deze informatie?
Vervolgens staat er: "Daarnaast is ZZS niet eerder een specifiek thema geweest". Let wel, het gaat bij de minimalisatieverplichting om wetgeving uit 2016.
Hoe is deze thematische verwaarlozing te begrijpen en te duiden?

Wat willen we bereiken?

1. Een geldige meting naar PAK's, voorafgaande aan de aanpassing van de installatie, zodat er met een nulmeting een referentiewaarde is. Deze meting is toegezegd, maar er is nog geen datum.
2. De gemeente verlaat - net als de gemeente Nijmegen - de beoordelingsregel BRL 9320, omdat het een volstrekt onbetrouwbaar diagnostisch instrument is en kondigt per direct aan ook handhavend te zullen optreden bij overschrijdingen van het totale PAK-gehalte aan de schoorsteen.
3. De gemeente geeft helderheid over de metingen naar benzeen en PAK's bij de APM na de installatie van de filters. Er wordt zowel op benzeen als op PAK's gemeten aan de schoorsteen.
4. Er volgt een evaluatie over het gehele handhavingstraject vanaf 2016, inclusief de handhaving op de minimalisatieverplichtingen.

Gesprek op 23 mei jl.

Er heeft met de gemeente, de APM en de wijkcommissies een gesprek plaatsgevonden.
De APM heeft een presentatie gegeven over de nog aan te brengen filters en over de hoge verwachtingen, die hieraan gekoppeld worden.
Op de boven vermelde actiepunten 1 en 3 werden vorderingen geboekt.
De sfeer tijdens het gesprek was openhartig en constructief. De wijkcommissies en dorpsraad realiseren zich, dat we de ambtelijke staf veel werk bezorgen, maar dit werk is wel te wijten aan achterstallig onderhoud en het negeren van wettelijke verplichtingen.

Waarom nu nog actie, terwijl de APM op het punt staat filters te installeren?

Het bedrijf installeert dit jaar filters om schadelijke stoffen af te vangen. Natuurlijk hopen we met het bedrijf, dat deze veel te late aanpassing de beoogde verbetering gaat brengen, maar deze innovatie moet zich straks in de praktijk nog gaan bewijzen. Er blijven dus controles door de omgevingsdienst nodig. Deze noodzaak klemt des te meer, nu er in de toekomst steeds hogere percentages oud asfalt in de mengoven gebracht moeten worden. Naast CO_2-reductie, stellen overheden ook slijtvast en goedkoop asfalt op prijs en vervullen bedrijven met asfalt-menginstallaties een rol bij de verwerking van asfaltafval.
Desgevraagd zijn we bereid een en ander mondeling nader toe te lichten.

In de hoop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd,
en in afwachting van een reactie van het stadsbestuur,
[redacted]t de meeste hoogachting,

[redacted] wijkcomissie Noordgeest

[redacted] wijkcommissie Tuinwijk

[redacted]raad Halsteren

Bijlagen:
-brief KIWA 19 augustus 2021 over BRL 9320
-brief staatssecretaris 15 december 2021 onder meer over BRL 9320 en belang omwonenden
-voor overige stukken: zie website gemeente, zoekterm APM
-pagina 12 en 13 uit de Kaderbrief OMWB, uitgebracht in januari 2021.

c.c. College van Burgemeester en Wethouders Bergen op Zoom.
c.c. Omgevingsdienst Midden en West Brabant, Spoorlaan 181 5038 CB Tilburg.
c.c. APM Van Konijnenburgweg 54, 4612 PL, Bergen op Zoom.
c.c. Directie AsfaltNu, Plantijnweg 32, Culemborg